

Apor Elemér: Feje fölött a pallos árnyéka

Dobó István regényes életrajza

MAGYAR IRODALMI ISKOLAI VETÉLKEDŐ HÁROMFŐS CSAPATOK RÉSZÉRE

FONTOS TUDNIVALÓK:

- A feladatlap megoldására három hét áll rendelkezésükre.
- Nem ezt a feladatlapot, hanem a kitöltött *Válaszlapot* kell határidőre személyesen leadnotok Szoviár János tanár úrnak!
- Beadási határidő: 2021. október 15., péntek (12³⁵).

1. REGÉNY-TOTÓ

Válaszd ki a helyes megoldásokat! 21 pont

- 1) Hány gyermeke volt Dobó Domokosnak?
 - a) három
 - b) négy
 - c) öt
- 2) Ki tanította a Dobó árvákat?
 - a) Perényi Imre, a nádor
 - b) Tarczay Miklós földesúr
 - c) Boldizsár pap
- 3) Kinek a szolgálatába áll fiatalon Dobó István?
 - a) Serédy Gáspár
 - b) Pálóczy Antal
 - c) Zeleméry János
- 4) Melyik családdal állnak rokonságban a Dobók?
 - a) Perényi
 - b) Pálóczy
 - c) Kanizsay
- 5) Kinek a tulajdonába került a Dobó-örökség, Czéke vára Tarczay Miklós halála után?
 - a) Perényi Imre
 - b) Perényi Péter
 - c) Perényi Gábor

- 6) Élt-e Dobó István földesúrként az első éjszaka jogával?
- a) nem
 - b) igen
 - c) nem derül ki a regényből egyértelműen
- 7) Mely várak ellen indult Serédy és Dobó Ferdinánd király megbízásából?
- a) Eger, Szolnok
 - b) Déva, Szamosújvár
 - c) Likava, Trencsén, Regéc
- 8) Hogyan válthatja meg magát Perényi Péter Szolimán börtönétől?
- a) ha annyi aranya ad a szultánnak, amennyit a testsúlya nyom
 - b) ha fiát, Ferencet küldi el maga helyett raboskodni
 - c) ha elárulja a Dobó családot
- 9) Ki menti meg Perényi Péter embereitől a 32 szekérnyi foglyot?
- a) Serédy Gáspár
 - b) Dobó István
 - c) Pálóczy Antal
- 10) Ki ajánlja Ferdinándnak Dobót, hogy hajtsa be ő az egri püspökség jövedelmeit 1544-ben?
- a) Serédy Gáspár
 - b) Perényi Péter
 - c) Varkoch Tamás
- 11) Melyik várban lakott együtt a három Dobó fivér?
- a) Pálóc
 - b) Szerednye
 - c) Eger
- 12) Ki rója fel a Dobók bűneit, ami miatt Dobó István többször is kellemetlen helyzetbe kerül?
- a) Perényi Imre
 - b) Tarczay Miklós
 - c) Tegenyei Ferenc
- 13) Milyen iratot kapnak a Dobó fivérek a hat rovás miatt?
- a) reverzálist
 - b) őseik emlékiratait
 - c) perbehívót

- 14) Mikor vonult be Dobó az egri várba, s ki volt a tiszttársa ekkor?
- a) 1548, Zay Ferenc
 - b) 1551, Mekchey István
 - c) 1552, Bornemissza Gergely
- 15) Hány napig tartott az 1552-es ostrom?
- a) 28
 - b) 38
 - c) 48
- 16) Miért fogadta bizonytalanság Dobó Istvánt vajdaként Erdélyben?
- a) mert az erdélyiek nem ismerték hőstetteit, s ezért inkább Dobó vajda társát, Kendy Ferencet támogatták
 - b) mert Habsburg királyt szolgált és katolikus hitben védte Egert
 - c) mert nem akarta elősegíteni a török szultánnal való egyezkedést
- 17) Melyik állítás igaz Dobó István szamosújvári raboskodásáról?
- a) két évig tartott, Perényi Imre záratta be, tüdőbajos lett, kegyelemmel szabadult
 - b) fél évig tartott, Kendy Ferenc záratta be, meggyengült a szeme, elengedték
 - c) majd egy évig tartott, Perényi Gábor záratta be, köszvényt kapott, megszöktették
- 18) Kivel vív a szerednyei várban Dobó István fia, Ferenc?
- a) a húgával, Dobó Krisztinával
 - b) a gyermek Balassi Bálinttal
 - c) apjával, Dobó Istvánnal
- 19) Ki az egri vár kapitánya, aki leleplezi a levélhamisító Kenderesi Istvánt, s ezzel megmenti Dobó Istvánt Miksa börtönéből?
- a) Forgács Simon
 - b) Varkoch Tamás
 - c) Bornemissza Gergely
- 20) Melyik tájhoz hasonlít leginkább a szerednyei vidék?
- a) a Pozsony környéki tájhoz
 - b) a szamosújvári tájhoz
 - c) az Eger környéki tájhoz
- 21) Mely madarakban szeretett gyönyörködni Dobó?
- a) a rigókban
 - b) a fecskékben
 - c) a hazatérő gólyákban

2. KAKUKKTOJÁS

Keresd meg, melyik név nem illik a sorba az alábbiak közül! Majd indokold meg röviden, miért! 10 pont

- a) Dobó István, Dobó Domokos, Dobó Ferenc, Dobó János
- b) Szamosújvár, Pozsony, Eger
- c) Sulyok Sára, Sulyok Zsuzsanna, Sulyok Anna, Sulyok Krisztina
- d) Balassa János, Dobó István, Bocskay György, Perényi Péter
- e) Abara, Regéc, Ruzska, Szerednye

3. TÉR – KÉP

Az alábbi pontok a regény Dobóhoz köthető helyszínei közül jelölnek néhányat. Nevezd meg a helyszínt, s egy mondatban fogalmazd meg az itt zajló fontos életrajzi eseményt! 10 pont

4. KI-KI A PÁRJÁVAL

A regényben több szerelemről, házasságról is olvashatunk. Ki kinek a párja az alábbiak közül? 12 pont

Balassa Bálint	1.		a) Bánffy Dorottya
Balassa János	2.		b) Czékey Sófia
Czékey János	3.		c) Dobó Anna
Dobó Domokos	4.		d) Dobó Krisztina
Dobó Ferenc	5.		e) Kerecsényi Judit
Dobó István	6.		f) Országgh Ilona
Pálóczy Antal	7.		g) Ráskay Magdolna
Perényi Gábor	8.		h) Sulyok Anna
Perényi Péter	9.		i) Sulyok Sára
Tarczay Miklós	10.		j) Székely Katalin
Tegenyei Tamás	11.		k) Tompa Zsófia
Zeleméry János	12.		l) Upor Borbála

5. IGAZ VAGY HAMIS?

Állapítsd meg az alábbi állításokról a regény alapján, hogy igazak vagy hamisak! 12 pont

I/H		Az állítás
	1.	Dobó István apját, Dobó Domokost nagy, főúri pompával temették el.
	2.	A regényben olvashatunk Ma mohácsi vésről és Buda elestéről is.
	3.	Az egri vár átadásakor Perényi és Varkoch csak egy ágyút hagyott Dobónak.
	4.	Dobó István menyegzőjén csak néhányan voltak jelen.
	5.	A regényből kiderül, hogy Dobó István felesége kiváló vadász.
	6.	A regény az <i>Egri csillagok</i> hoz hasonlóan részletesen beszámol 1552-ről.
	7.	A király Dobó mellé egy másik erdélyi vajdát is kinevezett.
	8.	Dobónak nem sikerült öccsét kiváltania a török fogságból.
	9.	Miksa ígéretet tett Dobónak, hogy nem esik bántódása az országgyűlésen.
	10.	Dobó István nem írt kegyelemkérő leveleket a király börtönében.
	11.	Dobó István a pozsonyi börtönből hívta meg a királyt gyámleánya esküvőjére.
	12.	Dobó Istvánnal kihalt a Dobó nemzetség.

6. CÍMKAVALKÁD

Az alábbiakban a *Feje fölött a pallos árnyéka* című Apor-regény összekeveredett fejezetcímeit olvashatod. Számozással állítsd sorrendbe a fejezetcímeket! 21 pont

Sorrend	Fejezetcímek
	A győzelem fermánja
	A halott lovas
	A regéci kaland
	A szabadulás
	A végzetes szélhámos
	Az első várostromok
	Az utolsó Perényi
	Család – apa nélkül
	Egy kis békesség
	Egy nemzedék – és vége
	Egy vár, két vár, három vár
	Esküvő az egri várban
	Hat rovas
	Két testvér beszélget
	Kihallgatás?
	Kótyavetyén az ország
	Lány a búzában
	Öten – egyedül
	Perényiből nem lesz király
	Tánc ... tánc ...
	Vajdából – rab

7. MAGYARRÓL MAGYARRA

A regényben előfordulnak archaikus, ma már kevésbé használt szavak. Ezek közül sorolok fel néhányat. Mi a jelentésük? 12 pont

Szó	Betűjel	Szómagyarázat
1. batár		a) a szultán írásos parancsa, szultáni okirat
2. diéta		b) ajánl, javasol
3. fermán		c) árverés
4. istrázsa		d) börtönőr
5. kancellista		e) hivatalos megállapodás
6. kirurgus		f) írnok, hivatalnok
7. kommandál		g) magyar országgyűlés
8. konvent		h) nagy, üveges, fedett hintó
9. kótyavetye		i) ór vagy ört álló személy
10. pallos		j) sebész, seborvos
11. porkoláb		k) széles pengéjű, egy- vagy kétélű, egyenes, hosszú kard
12. reverzális		l) törvényhozó testület

8. DOBÓ-KRONOLÓGIA

Párosítsd az évszámokat a regényből megismert eseményekkel! Írd az esemény betűjelét a megfelelő évszámhoz! Melyik két eseményhez köthető a két kép? 15 pont

Évszám	Betűjel	Az esemény
1502		a) a Dobó nemzetség kihalása
1511		b) az ostrom Egerben
1548		c) Dobó a pozsonyi várbörtönben
1550		d) Dobó apjának meggyilkolása
1551		e) Dobó fej- és jószágvesztésre ítéltése
1552		f) Dobó házasságkötése
1553		g) Dobó az egri vár kapitányaként megkezdi a vár megerősítését
1556		h) Dobó István erdélyi vajda
1557		i) Dobó István halála
1559		j) Dobó István születése
1569		k) Dobó leánya, Krisztina születése
1572		l) Dobó szökése szamosújvári börtönéből
1602		m) Dobó várfogságban Szamosújváron

	
1)	2)

9. KÉP-TÁR

A regény jelentős politikusait, hírességeit, felbukkanó alakjait látod a képeken. Kik ők?
10 pont

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

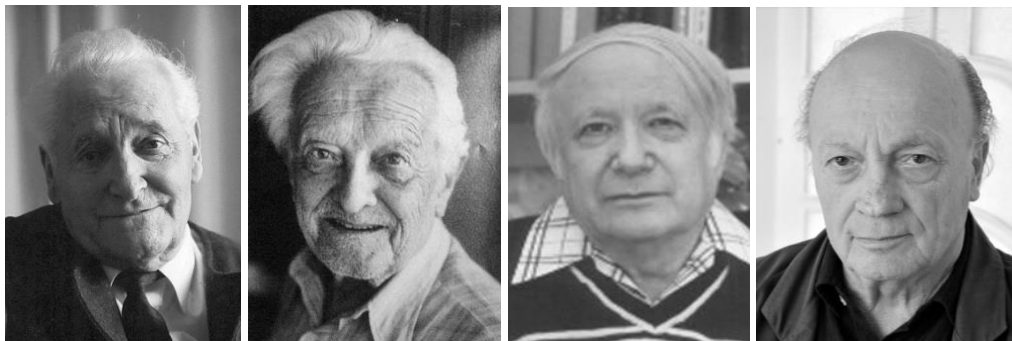
10. SZOBOR

Eger főterén, a Dobó téren áll Dobó István szobra. A következő kérdések a térhez, illetve a szoborhoz kapcsolódnak. 5 pont

- Kinek az alkotása a téren látható szobor? _____
- Mikor merült föl a szoborállítás ötlete? _____
- Mikor készült el a szobor? _____
- Hogyan hívták a szobor átadásakor a teret? _____
- Mikor vitték el restaurálni Dobó szobrát? _____

11. SZERZŐPORTRÉ

Melyik képen látható a regény szerzője, Apor Elemér? 2 pont

A

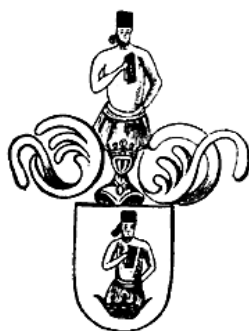
B

C

D

12. HERALDIKA

A heraldika a címerekkel foglalkozó történelmi segédtudomány. Az alábbiak közül melyik a Dobó család címere? 2 pont

A

B

C

D